

amerikai szabadságharc, a francia forradalom változatos eseményei, a harmadik köztársaság, stb.) mellett a szellemi művelődést s a gazdasági-társadalmi mozzanatokot sem hanyagolja el (a renaissance, az angol gyarmatosítás, az újkori társadalmi átalakulás, a modern technika, stb.).

Vicsay Lajos világtörténelmi olvasókönyve nemcsak a polgári iskolai tanításban értékes segédeszköz, hanem a dolog természeténél fogva a gimnázium, a tanítóképző és a gazdasági középiskolák történettanárai is eredményesen felhasználhatják. *Szántó Lőrinc.*

Népiskolai ipari és kereskedelmi ismeretek. Kiadta az Országos Közköztatásügyi Tanács (Nemzetnevelők Könyvtára V. A népiskola könyvei 21. kötete). Budapest, 1942. 291. l.

A vegytan nép- és polgári iskolai tanításának a technológiai vonatkozások adnak igazán tartalmat és célt. Az ilyen beállítású tanítás sejteti meg a tanítvánnyal, mit jelent a vegytan a művelt ember számára. Ezen át látja meg a bontakozó értelem azt a hatalmas arányú és jelentőségű munkát, amelyet a kutató tudósok végeznek egészségünk, kényelmünk, anyagi és szellemi jólétünk érdekében. A vegytan céltudatos tanítása világít rá a természet csodálatos gazdag tárházára s arra az útra, amelyen át ezekhez a kincsekhez az ember a szellem világosságával eljuthat. Így a vegytan nemcsak anyagot ismertető, anyagi természetű tárgy, hanem hatalmas formális képző ereje is van. A sikeres oktatáshoz sok, alapos, biztos tudásra, tárgyszeretetre van szükség. E kettő birtokában könnyen eljutunk az érdeklődő s újat váró gyermeki lélekhez. Biztos vegytani tudás, tekintettel arra, hogy a vegytan rohamosan fejlődő, naponkint új meglepetésekkel szolgáló tudomány, — állandó ismeretfelújítás, az új eredmények tudomásulvétele nélkül nem képzelhető el. Ebben lesz nagy-nagy segítségére minden vegytantánító kartársamnak ez a könyv, amelynek kiadásával régi hiányt pótol az Orsz. Közokt. Tanács. Ugyanis éppen az iparműtan, vagy technológia eredményei azok, amelyeknek figyelemmel kísérése a legnehezebb feladatok közé tartozik, mert a legkülönbözőbb szakfolyóiratok hasábjain szétszórvan kerülnek az érdeklődő közönség elé. Itt most rendszeres, gondos összeállítású gyűjteményt kapunk mindazokról az ismeretanyagokról, amelyek a vegytan említett szempontú tanításához feltétlenül szükségesek.

A könyvet figyelemmel végiglapozva megismerjük, hogyan készülnek az ember legfontosabb táplálékai, a ruházati cikkekhez szükséges nyersanyagok, lakásának felépítéséhez, díszítéséhez, berendezéséhez, világításához, fűtéséhez nélkülözhetetlen iparcikkek, a több termelést biztosító műtrágyák, a célszerű és eredményes ipari munka szerszámai és sok egyéb használati, egészségápolási cikkek, anyagok. Megismerhetjük továbbá a kultúra terjesztését biztosító nyomda és sokszorosító ipar munkáját, a kultúrát és országot fegyverek szolgálatában álló robbanó anyagokat.

A legkorszerűbb eredményeket találjuk benne, szinte a szakmunkák precizségére törekvő világos, szabatos előadásban.

Nagy értékei a könyvnek a szépen beillesztett kultúrtörténeti vonatkozású mozzanatok, a sok pontos számszerű adat. Örömmel látjuk a magyar vonatkozások megemlítését is. Büszkén és tudatosan terjesszük is el azt a gondolatot tanítványaink lelkében, hogy a magyar szellemi erő történelmünk

mostoha s az elmélyedő kutatás számára oly kedvezőtlen viszonyai között is alkotott s hozzájárult az emberiség szellemi kincseinek gyarapításához.

Kár, hogy e tartalmas és rendszeres munka nincs képekkel, vázlatrajzokkal kiegészítve, ami ugyan az előállítás költségeit lényegesen drágította volna, de ilyen célú könyvektől elvárható.

Esetleges új kiadás számára megemlíthetjük, hogy az egyes dolgozatok tévesen szén-savat említenek olyan esetekben, amikor tulajdonképpen széndioxidról van szó. A széndioxidot (CO_2) sokan tévesen nevezik szén-savnak, aminek pedig a H_2CO_3 összetételű vegyület felel meg. A 176. oldalon ezt olvashatjuk: „Az ón előállítása a cinóber pörkölésével kezdődik.“ A cinóber (cinnabarit) a higany érce, belőle ón nem állítható elő! Valószínű sajtóhiba ez, mert ezen az oldalon a higanyról van szó.

Valószínű szintén véletlen folytán kimaradt az „Egyéb ipari fémek“ c. fejezetből a cink ismertetése, melynek gyakorlati alkalmazása (ötvözetek) elég fontos.

A könyv második része a légszükségesebb közgazdasági ismereteket tárgyalja ugyan azzal az alapossággal, mint az első részben. Fejezetei a korszerű közgazdaságtudomány rendszerében, a mai gazdasági élet kereteit, formáit tárja fel.

Szerencsésnek mondható ez a társítása a vegyipari ismereteknek a gazdaság jellemző vonásait tárgyaló ismeretekkel, mert így látjuk azt mi hogyan készül s velük hogyan kell az egyéni és nemzeti vagyon gyarapítása érdekében gazdálkodni.

Bár ez az értékes munka a népiskolai tanító kartársakhoz szól bevezetésében, a legmelegebben ajánlhatjuk mindazoknak, akik a vegytannal és a közgazdasági ismeretek tanításával foglalkoznak. Hiszem, hogy polgári iskolai tanártársaim is örömmel fogadják és sok haszonnal forgatják e munkát, amelynek első (vegytani) része pedagógiai irodalmunkban szinte teljesen egyedülálló.

Vegyük és forgassuk hát szeretettel, hogy a legjobb módszer a biztos tárgyi tudás világánál a sokból „... biztos kézzel kiragadjassuk“ azt a keveset, ami a gyermekekre tartozik.“

Megyeri János.

Iskolai szakkifejezések magyar—német szótára. Szerkesztette: *Dr. Lux Gyula, Dr. Uherkovich Gábor és Bölcsőházi Árpád* közreműködésével. (Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1942. Ára 2.40 P. 200 lap.)

A szótár az 1941-ben megjelent „Népiskolai szakkifejezések magyar—német szótára“ c. munkának második, bővített kiadása. A pedagógiai szakkifejezések után szaktárgyak szerint csoportosítva a népiskola és a középfokú iskolák tantárgyainak fontosabb szókészletét, majd a legfontosabb katonai műszókat öleli fel. A legtöbb tantárgy szókészletét csoportokba, vagy még alcsoportokba is beosztva veszi fel. Így pl. a fizikai kifejezéseket a mechanika, a hangtan, a fénytán, a hőtán, az elektromosság, a mágnesség szerint csoportosítja. Az állattan szakkifejezéseit a következőképpen csoportosítja: I. állattípusok (cserebogár, csiga, káposztalepke, kutya, ló, stb.), II. az állatok rendszere (gerincesek, izettlábúak, stb.), III. általános állattan (sejt- és szövettan, örökléstan, származástan, állatföldrajz). A kisebb csoportokon belül is abc-sorrendben következnek a szavak, kivéve a beszéd- és